

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ Х МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ X МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE X INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE "A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE
TECHNOLOGIES"**

м. Харків, 27–28 жовтня 2022 р.

Харків
2022

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С.В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В.О. – д-р філос. наук, професор

Бакланов О. М. – д-р хім. наук, професор

Близнюк Л. М. – канд. філол. наук, доцент

Ватуля Г. Л. – д-р техн. наук, професор

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О.А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С.О. – канд. техн. наук, доцент

Каграманян А.О. – канд. техн. наук, доцент

Кравець А. М. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Соломніков І.В. – канд. екон.наук, ст. викладач

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 6 від 30.11.2022 р.)

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. 27-28 жовтня 2022р. Відп.за випуск Н.В.Алексєєнко. — Харків : Мачулін, 2022. — 284 с..

ISBN 978-617-8195-30-4

УДК 740+656+338

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-8195-30-4

© Авторський колектив, 2022

© Мачулін, худ. оформлення, 2022

ЦИГАНОВСЬКА Н.В., *завідувач кафедри фізичної культури і здоров'я*

Харківська державна академія культури

ДАНІЛ'ЯН В.О., *к.ф.н. доцент*

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

БОЙОВИЙ ГОПАК ЯК КУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ ТА ТРАДИЦІЙНЕ УКРАЇНСЬКЕ СПОРТИВНЕ МИСТЕЦТВО

Останніми роками наша країна переживає посилену цікавість до власного коріння, вивчення культурних та соціальних особливостей побуту, а також психологічних рис та характеристик, які були притаманні нашим пращурам. Добре відомими є східні школи бойових мистецтв, які стали прикладами вдалого поєднання фізичного розвитку та спортивної підготовки з духовним пізнанням та зростанням особистості, при чому останній компонент не менше значення ніж фізична підготовка «учня». Вітчизняні науковці зазначають, що в українській історії існувало принаймні три види національних бойових мистецтв аналогічних східним: хортинг, бойовий гопак та рукопаш гопак.

Бойовий гопак – це: 1) «бойове мистецтво, що включає елементи козацького двобою, що збереглися в українських народних танцях» [2]; 2) «система гармонійного розвитку особистості» [3]; «унікальна бойова система духовного та фізичного вишколу, відтворена на основі елементів традиційного козацького бою та рухів, що збереглися в народних танцях (гопак, аркан, козачок, метелиця) [3]; 4) «лицарське мистецтво українського народу» [там само]. Тобто, бойовий гопак має три основні складові: мистецтво бою, мистецтво танцю, система духовного розвитку особистості.

Бойовий гопак являє собою суто українське бойове мистецтво, що базується на трьох основних складових: східні бойові техніки;

танцювальні рухи українських чоловічих танців; традиційна школа самозахисту, що побутувала на Галичині. Засновником бойового гопаку є український знавець та дослідник бойових мистецтв В. Пилат, який на початку 80-х років ХХ ст. розпочав вивчати бойову культуру українців й систематизувати знання про неї. Аналізуючи спільно з танцюристом М.Шихом українські танці, поширені серед козаків (в першу чергу, гопак та метелицю), дослідники дійшли висновку, що в них міститься низка танцювальних елементів, які: 1) притаманні тільки українським чоловічим танцям козацької доби; 2) подібні до бойової техніки козацького двобою. Пізніше ці танцювальні елементи в трансформованому вигляді склали технічну основу бойового гопака.

Подібно до східних бойових мистецтв, важливим компонентом бойового гопака є духовний розвиток та зростання особистості. Саме тому підготовка спрямована не тільки на фізичне, але й на моральне виховання учнів, плекання поваги до українських традицій і почуття патріотизму. Повний набір навчальних елементів включає [2]: техніку двобою, народні танці та спів, гра на музичних інструментах, українські народні обряди. Таких набір навчальних компонентів забезпечує учням зміцнення духу, укорінення національних цінностей та морально-психологічних якостей українського народу. Так В. Пилат зазначає, що концепція бойового гопаку «збудована на кращих здобутках національної еліти українського народу», а основним філософськими орієнтирами бойового гопака вважає правдолюбство, правдоборство, трансформацію тілесного в духовне» [1].

Існує чотири напрямки розвитку бойового гопака [3]: 1) оздоровчий (спрямований на гармонійне поєднання тіла, розуму та духу; підходить людям похилого віку та особам із вадами здоров'я); 2) фольклорно-мистецький (спрямований на розвиток творчих здібностей; розрахований на осіб, зацікавлених у публічних виступах на фестивалях, презентаціях тощо); 3) спортивний (спрямований на презентацію сили, завзятості,

спритності українських «лицарів» на спортивних змаганнях; підходить для активних й наполегливих осіб) і бойовий (спрямований на гармонійний розвиток трьох факторів сили – духу, розуму й тіла; володіння різними видами зброї, енергетичними практиками медитацією; підходить для «захисників Вітчизни»).

Бойовий гопак є досить складним явищем. По-перше, це спортивне мистецтво і офіційно визнаний в Україні вид спорту, спрямований на зміцнення фізичного здоров'я людини. По-друге, це цілісна система національно-патріотичного виховання підлітків та молоді (в т.ч. й студентської). По-третє, бойовий гопак є цікавим культурним явищем сьогодення, що дозволяє звернутися до свого національного коріння та зрозуміти тенденції становлення та розвитку української культури.

Список використаних джерел

1. 10 фактів про бойовий гопак. URL: <https://spadok.org.ua/kharakternyky/10-faktiv-pro-boyovu-gopak> (дата звернення 15.10.2022)

2. Бойовий гопак: що це, історія виникнення, різновиди. URL: <https://mixsport.pro/blog/boevoj-gopak-cto-eto-istoria-vozniknovenia-raznovidnosti> (дата звернення 15.10.2022)

3. Зайченко О.П. Бойовий гопак як система гармонійного розвитку особистості. URL: http://mykola-bugayov.edukit.kr.ua/biblioteka/bojovij_gopak_yak_sistema_garmonijnogo_rozvitku_osobistosti/ (дата звернення 15.10.2022)

ЗМІСТ

ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	3
СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	
АБАШНІК В.О. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА У НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ 19-ГО СТОЛІТТЯ	6
АБАШНІК У.В. «АНАТОМІЯ» (1999): МІЖ ФІЛЬМОМ ЖАХІВ ТА ВЧЕННЯМ ГІППОКРАТА	11
АСМУТ Х. СИМВОЛІЧНІ ФОРМИ ЕРНСТА КАССІРЕРА (1874– 1945)	15
БЕРЕЗНИЙ В.М., ЄРМОЛЕНКО О.А., ЛИСЬОНКОВА Н.М. ЛЮДИНА ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – ВОРОГИ ЧИ ДРУЗИ?	21
БЛИЗНЮК Л.М. МОВНА СУГЕСТІЯ ЯК НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РИТОРИКИ	25
БЛИЗНЮК Л.М., ВАРЛАМОВА А. СЕМАНТИЧНІ БАР'ЄРИ КОМУНІКАЦІЇ	27
ВОЛОШИНА О.М., НЕШКО С.І. СИНТАГМАТИКА ТА ПАРАДИГМАТИКА	30
ГОНЧАР В.В., ВЕРЕТЕЛЬНИКОВА Н. А., БАТУЛІН Д. С. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	31
ГОНЧАРОВ С. О. МЕТАФІЗИКА Ю. В. МАМЛЄЄВА ЯК ПРОДОВЖЕННЯ ТРАДИЦІЇ РОСІЙСЬКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ФІЛОСОФІЇ: ПРИХОВАНА ЗАГРОЗА ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	33
ДАНІЛ'ЯН В.О. СИНДРОМ «ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ» В ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО ТА МЕТОДИ ЙОГО ПОПЕРЕДЖЕННЯ	36
ДАНІЛ'ЯН В.О., РУДЬ Ю.С., МИРОНЧУК І.О.	39

ПЕРЕПЕЛИЦЯ О.М., ХРАБРОВ Г.О. ТУТ-ВІДСУТНІСТЬ ТЕХНОСУБ'ЄКТА	80
САБАДУХА В.О., САБАДУХА О.В. ФІЛОСОФСЬКО- ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	82
ТИТАР О.В., АВЄТІСЯН М.Г. ЛЮДИНА І ТЕХНІКА: АНТРОПОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЛЮДСТВА	85
ТОЛСТОВ І.В., ДАРАГАН А.В. СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕЇ КОНСТИТУЦІЇ ПИЛИПА ОРЛИКА	89
ТОЛСТОВ І.В., СКУРІХІН Д.І. ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ФІЛОСОФІЇ	91
ТУМА Т. С. ФЕНОМЕН ЛЮДИНИ ТА ПОНЯТТЯ ДОЦІЛЬНОСТІ В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ	95
ХАРЛАМОВА О.М., ВОЛОШИНА О.М. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК СУСПІЛЬНИЙ ПРОГРЕС ТА ВИКЛИК ЛЮДСЬКИМ ЦІННОСТЯМ	100
ХАРЛАМОВА О.М., ЛАЗОРЕНКО М.О. МОВА ТА КОМУНІКАЦІЯ В ІНФОРМАТИВНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	103
ЦИГАНОВСЬКА Н.В. ДАНИЛ'ЯН В.О. БОЙОВИЙ ГОПАК ЯК КУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ ТА ТРАДИЦІЙНЕ УКРАЇНСЬКЕ СПОРТИВНЕ МИСТЕЦТВО	105
ЦІТТЕЛЬ К. ДІАЛОГ ФРІДРІХА НІЦШЕ МІЖ МОНОЛОГОМ ТА БАГАТОГОЛОССЯМ	108
ЧАПЛИГІН О.К., СУК О.Є. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ВИМОГА ЧАСУ	114
ЧЕРНИШОВ В.В. ФІЛОСОФІЯ І МИСЛЕННЯ	117
ШАПОВАЛ В.М. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ПОХОДЖЕННЯ І СУТНОСТІ ЛЮДСЬКОЇ СВІДОМОСТІ	120

Наукове видання
Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несуть автори роботи

Людина, суспільство, комунікативні технології:
матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф.
27-28 жовтня 2022 р.

Reports of the X International scientific-practical conference
“A person, a society, communicative technologies”

Відп. за випуск Н.В.Алексєєнко.

Підписано до друку 16.11.2022. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. № 2112

Видавець Мачулін Л.І.
тел. +38(068)886-52-57
editor2016@ukr.net
<http://knigoizdat.org.ua>
Свідоцтво про держреєстрацію:
сер. ХК №125 від 24.11.2004

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.